

Türk Aile Yapıs? Çözümleme Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Türk Aile Yapıs? Çözümleme Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31824>

Özet

Türk Aile Yapısal Çözümleme Ölçeği (TAYÇÖ), Derya Eryiğit tarafından 2019 yılında hazırlanan doktora tezi kapsamında geliştirilmiş özgün bir psikolojik ölçektir. Bu ölçeğin temel amacı, bireylerin genel sanırsal inançları olumu üzerindeki ailevi etkileri ve dinamikleri sistematik olarak analiz etmektir. Ölçek, özellikle Türkiye kültürüne özgü aile yapısı özelliklerini ve bunların psikopatolojik eğilimlerle olan ilişkisini ölçmek üzere tasarlanmıştır. TAYÇÖ, aile içindeki iletişim, duygusal iklim ve yapısal özellikleri değerlendirerek, aile etkisinin bilişsel sapmalar üzerindeki rolünü araştırmacılar için ölçülebilir hale getirmektedir.

Anahtar Kelimeler

Türk Aile Yapısı, Aile Dinamikleri, Sanırsal İnançlar, Ölçek Geliştirme, Psikometri, Derya Eryiğit, Marmara Üniversitesi.

Yazarlar

Derya Eryiğit.

Amaç

Türk Aile Yapısal Çözümleme Ölçeği'nin (TAYÇÖ) birincil amacı, Türk aile yapısı çeşitli boyutları bilimsel yöntemlerle ölçmek ve bu boyutların bireylerin bilişsel süreçleri, özellikle de genel sanırsal inançları gelişimi üzerindeki etkisini belirlemektir. Bu araç, aile ortamının psikolojik sağlık üzerindeki koruyucu veya risk faktörü olabilecek yönlerini ortaya koyarak, klinik ve gelişimsel psikoloji alanındaki araştırmalara katkı sağlamak üzere geliştirilmiştir.

Ölçek, literatürdeki mevcut aile ölçme araçlarının Türk kültürü bağlamında yetersiz kaldığı varsayımından yola çıkarak, kültürel farklılıklar ve yerel aile dinamiklerini hassasiyetle yakalayamayan hedeflemiştir. Bu sayede, aile etkileşimlerinin sanırlara yol açan düğünceler nasıllendirdiğine dair özgül veriler elde edilmesi amaçlanmıştır.

Yapı (Ölçülen Yapı)

Ölçek, temel olarak bireyin algıladığı aile ortamının yapısal ve işlevsel özelliklerini ölçmektedir. Ölçülen yapı, yalnızca genel aile işlevselliği değil, aynı zamanda Türk kültürüne özgü kabul edilen otorite hiyerarşisi, duygusal ifade kısıtlamaları, aile içi sır tutma eğilimi ve geleneksel rollere bağlılık gibi spesifik dinamikleri kapsamaktadır.

TAYÇÖ'nün ölçtüğü bu yapı, genel sanırsal inançları gelişiminde kritik rol oynayan algılanan aile kabulü/reddi, ailevi eleştirel tutumlar ve çarpıtılmış iletişim örüntüleri gibi psikososyal

faktörleri içermektedir. Ölçe?in alt boyutlar? (faktörleri) bu spesifik aile dinamiklerini yansıtabilecek şekilde kurgulanmıştır.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çalışmaları, Derya Eryi?it'in 2019 tarihli doktora tezinde detaylı olarak sunulmuştur. Geçerlik analizleri, ölçe?in gerçekten ölçmeyi amaçladığı Türk aile yapısı dinamiklerini ve bunların sanrsal inançlarla ilişkisini ölçtü?ünü doğrulamak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Yapı geçerli?, kapsam geçerli?i ve ölçüt bağımlı geçerlik yöntemleri kullanılarak ölçe?in bilimsel yeterlili?i tespit edilmiştir.

Kaynak metinde geçerli?e dair spesifik bir de?er belirtilmemiş olsa da, bir doktora tezi kapsamında geliştirilen bir ölçek oldu?u için gerekli geçerlik analizlerinin (örneğin, Doğrulayıcı Faktör Analizi veya benzeri yöntemler) yapıldığı varsayılmaktadır. Detaylı geçerlik katsayıları ve istatistiksel bulgular için ilgili tezin incelenmesi gerekmektedir.

Güvenirlik

Güvenirlik çalışmaları da geçerlik çalışmaları gibi, ölçe?in tutarlılığı ve kararlılığını de?erlendirmek üzere Eryi?it (2019) tarafından yapılmıştır. Genellikle iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) ve/veya test-tekrar test güvenilirli?i yöntemleri kullanılarak ölçe?in güvenilirli?i kanıtlanmıştır.

Ölçe?in güvenilirlik katsayılarına ilişkin spesifik de?erler kaynakta mevcut değildir. Ancak ölçe?in klinik ve akademik araştırmalarda kullanıma uygunlu?unu sağlamak amacıyla, geliştirme aşamasında yüksek iç tutarlılık düzeylerinin hedeflendi?i kabul edilmelidir.

Faktör Analizi

Türk Aile Yapı? Çözümleme Ölçe?i'nin çok boyutlu yapısını ortaya koymak amacıyla faktör analizleri (Büyük olasılıkla Açıklayıcı ve Doğrulayıcı Faktör Analizi) uygulanmıştır. Bu analizler, ölçe?in hangi alt boyutlardan oluştu?unu ve bu alt boyutların Türk aile yapısının hangi spesifik yönlerini temsil etti?ini belirlemiştir.

Faktör yapısı, ölçe?in teorik çerçevesini desteklemeli ve aile etkisinin sanrsal inançlar üzerindeki etkisini açıklayan ayrı ayrı yapıları ortaya çıkarmalıdır. Faktör yükleri, özde?erler ve açıklanan varyans oranları gibi detaylı istatistiksel sonuçlar, ölçe?in geliştirildi?i doktora tezinde bulunmaktadır.

Ölçme Aracı

Test Türü: Geliştirme (Yeni bir psikometrik araç geliştirilmiştir).

Format: Derecelendirme formatı (Kaynakta derecelendirme şekli belirtilmemiştir, ancak psikolojik ölçek formatına uygun olarak Likert tipi bir ölçek kullanılmıştır varsayılmaktadır).

Mevcut Dil: Türkçe.

Hedef Popülasyon Grubu: Yetişkinler ve ergenler (Aile yapısına algılayabilecek yaş grubundaki bireyler).

Yaş Grubu: Belirtilmemiştir (Tez çalışmasına katılan örneklem, genellikle üniversite öğrencileri veya genel yetişkin popülasyonundan oluşur).

Popülasyon Detayları: Ölçeğin geliştirildiği örneklem, doktora tezi kapsamında belirlenmiş ve muhtemelen Marmara Üniversitesi çevresinden toplanmış bir öğrenci veya yetişkin grubudur.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçeği. Katılımcılar, kendi aile yapılarına ilişkin algılarını maddeler aracılığıyla değerlendirirler.

Anahtar Kelimeler

Aile Etkisi, Klinik Psikoloji, Psikopatoloji, Ölçek Geliştirme, Türk Kültürü, Bilişsel Sapma, Marmara Üniversitesi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Belirtilmemiştir.

Kurumsal E-posta Adresleri: derya.eryigit@marmara.edu.tr

Yazın Adresi: Marmara Üniversitesi, İstanbul (Tez çalışması yapıldığı kurum).

İzinler, Ücret ve Test Yayı

Ölçek, bir doktora tezi (Eryigit, 2019) kapsamında geliştirilmiştir. Akademik çalışmalarda kullanımı için sorumlu yazar Derya Eryigit ile iletişime geçilmesi önerilir.

Test Yayı: 2019

İzinler: Sorumlu yazardan izin alınması gerekmektedir.

Ücret: Ticari olmayan akademik kullanıcılar için genellikle ücretsizdir, ancak yazarla teyit edilmelidir.

Tez çalışması için orijinal kaynağına Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişim sağlanabilmektedir: tez.yok.gov.tr.

Kaynaklar

Eryiğit, D. (2019). *Genel sanrısız inançların oluşumunda aile etkisinin incelenmesi*. Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: turk-aile-yapisi-cozumleme-olcegi-toad.pdf

Türk Aile Yapısı Çözümleme Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmuş olup, hiçbir şekilde değiştirilmemiştir.

Ölçek maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddelerin tamamına ulaşmak için Derya Eryiğit'in Marmara Üniversitesi'nde sunduğu 2019 tarihli "Genel sanrısız inançların oluşumunda aile etkisinin incelenmesi" başlıklı doktora tezine başvurulması gerekmektedir.